

ایران

• صاحب امتیاز:

خبرگزاری جمهوری اسلامی

• مدیر مسئول:

صادق حسین جابری انصاری

• سردبیر:

هادی خسروشاهین

• مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران

• رئیس هیات مدیره: صادق حسین جابری انصاری

• مدیرعامل: علی متقیان

• تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ • شماره: ۸۸۷۶۱۲۵۴ • ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵ • امور مشتریان: ۸۸۷۴۸۸۰۰

• پیامک: ۳۰۰۴۵۱۳۳ • روابط عمومی: صندوق پستی: ۱۵۸۷۵۰۳۳۸

• نشانی: تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸ • توزیع: نشر گستر امروز • چاپ: چاپخانه‌های همشهری و مؤسسه جام جم

• سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دوازده گواهینامه ایژو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT

• پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ • انتشارات مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران: ۸۸۵۰۴۱۳۳

• امام‌علی (ع):

هرگاه به تو خوبی شد، آن را یادآوری کن و هرگاه تو خوبی کردی، آن را از یاد ببری.

• سخن‌روز:

غزالحکم

• احداث خانه هنرهای تجسمی در دستور کار

معاونت امور هنری مذاکراتی با انجمن‌های تخصصی هنرهای تجسمی داشته و همه آنها هم‌نظر هستند که خانه هنرهای تجسمی شکل بگیرد. این شکل‌گیری می‌تواند بسیاری از کمبودها در این حوزه هنری را برطرف کند. نگاه به این خانه صفتی است و هدف، تقویت حوزه هنرهای تجسمی و کاری است که خود آنها نیز درحال پیگیری اند، ما نیز در کنار فعالان این حوزه و در این مسیر همراه خواهیم بود و به آنها کمک خواهیم کرد. خانه هنرهای تجسمی به عنوان یک صنف خواهد شد، همان‌طور که خانه تئاتر، خانه موسیقی، مکمل حال و هوای آیینی این دارم ظرفیت‌هایی که در هنرهای تجسمی نسبت به دیگر حوزه‌های هنری وجود دارد، بالاست. امیدوارم بتوانیم با یک نگاه منسجم صفتی در کنار هنرمندان تجسمی از این ظرفیت‌ها بیشتر استفاده کنیم.

از صحبت‌های مهدی شفیعی معاون امور هنری با ایرنا

• نقل قول

• دیدار

«دی کاپریو» در پروژه ۲۰۰ میلیونی اسکورسوزی

فیلم گانگستری بی‌عنوان مارتین اسکورسوزی با محوریت هواپیمایی و بازی لئوناردو دی کاپریو وارد مرحله تازه‌ای شده است. نیک بیلینون، قرار است تا یک ماه دیگر نسخه‌بازنویسی شده‌فیلمنامه‌را تحویل دهد؛ پروژه‌ای که دی کاپریو در آن کنار دواین جانسون (راک) و امیلی بلانت قرار می‌گیرد و گزارش‌ها از بودجه‌ای نزدیک به ۲۰۰ میلیون دلار خبر می‌دهد. او همچنین در فیلم دیگر اسکورسوزی «آلچه در شب اتفاقی می‌افتد» در کنار جنیفر لارنس حضور یافته‌که مراحل فنی را پشت سر می‌گذارد. **آندانی تصویر**

• گفتگو

«علیرضا خمسه» سوژه مستند «کمدین چنین آغاز نمود»

مستند نیمه‌بلند «کمدین چنین آغاز نمود» به کارگردانی نادر طریقت که به زندگی هنری علیرضا خمسه می‌پردازد، پس از پایان تدوین وارد مرحله ساخت موسیقی توسط مجتبی تیموری شد. طریقت می‌گوید به دلیل گستردگی کارنامه خمسه، تمرکز فیلم ۵۰ دقیقه‌ای بر سال‌های کودکی، شکل‌گیری شخصیت هنری و ورود او به تئاتر، تلویزیون و سینماست. بخشی از تولید هم‌زمان با روزهای جنگ تحمیلی انجام شده و پس از خروج خمسه از ایران، آن‌کا به استاد و تصویر آرشویی پررنگ‌تر شده است. **امهر**

«سقف» با «سام درخشانی» بعد از محرم

فیلم «سقف» با بازی سام درخشانی و فریبا نادری پس از دهه اول محرم اکران می‌شود. سعید خانی، تهیه‌کننده فیلم، با اشاره به دریافت پروانه نمایش گفته‌زمان مناسب اکران، بعد از تاسوعا و عاشورا است. «سقف» به کارگردانی ابراهیم امینی، روایتی طنز و جنک ۱۲ روزه است. سام درخشانی این روزها با بازی در فیلم «جزیره جیمزیاند» هم روی پرده است؛ اثری که پرچیندته‌فیلیم‌حال حاضر سینما هست و روند جذب مخاطبش رویه افزایش است. **ایسنا**

نمی‌شوند؛ جمعیت مسئولیت پاسخ دادن به آنها را برعهده می‌گیرد. شاید مهم‌ترین دستاورد «حضور غیاب» همین باشد؛ تبدیل کردن آمار به انسان. در روزگار ما اعداد خیلی زود جای چهره‌ها را می‌گیرند. ۱۵۶ جان باخته، از جمله ۲۶ معلم زن، ۱۲۰ دانش‌آموز میانی (۷۳ پسر و ۴۷ دختر).

اما هنر زمانی موفق است که بتواند این اعداد را دوباره به نام، تصویر و خاطره تبدیل کند. «حضور غیاب» در بهترین لحظانش چنین کاری می‌کند. پایان مراسم با دمام‌زنی گروه آوای ساحل و شراره خوانی همراه است. صدای دمام در فضای باز خانه هنرمندان می‌پیچد و جمعیت مسیر حرکت نوازندگان را دنبال می‌کند. اینجا دیگر مرز میان اجرا و آیین از بین می‌رود. مراسم نه با یک پایان نمایشی، که با حسی از ادامه یافتن سوگ به پایان می‌رسد؛ سوگی که قرار نیست با خاموش شدن نور صحنه تمام شود. این برنامه بیش از آنکه یک برنامه هنری باشد، تلاشی برای ثبت یک لحظه جمعی است. یادآوری اینکه پشت هر خبر، زندگی‌هایی وجود دارد که نیمه‌گازه متوقف شده‌اند. کلماتی که روزی در کلاس‌های درس حاضر بودند و امروزشان در جای دیگر خوانده می‌شود؛ در مراسمی که می‌کوشد اجازه ندهد غیبت‌شان عادی شود.

کند. انگار می‌خواهد بگوید غیبت فیزیکی الزاماً به معنای حذف شدن از حافظه نیست. این بخش از برنامه از تمام اجراهای نمایشی و موسیقایی تأثیرگذارتر است چون دیگر هنر واسطه نیست؛ خود آدم‌ها وارد ماجرا می‌شوند. مخاطب از جایگاه تماشاگر بیرون می‌آید و ناخواسته در مراسم مشارکت می‌کند. نام‌ها فقط شنیده

هفت سال، هشت سال، نه سال، ده سال. هر بار صدایی از میان جمعیت بلند می‌شود: «حاضر». در مدرسه، «حاضر» نشانه بودن است. اما در این مراسم، کلمه معنای متناقضی پیدا می‌کند. همه می‌دانند کسی پشت این نام‌ها نشسته. با این حال جمعیت اصرار دارد، بگوید: «حاضر». انگار می‌خواهد در برابر فراموشی مقاومت

از طریق حادثه‌پردازی یا غافلگیری تأثیر بگذارد. اتفاقاً نقطه قوت آن در همین سادگی است؛ در یادآوری جزئیات کوچکی که هر پدر و مادری می‌شناسد: بستن بند کفش، مرتب کردن موها، سفارش به زود برگشتن، و خداحافظی‌ای که قرار بوده مثل همه خداحافظی‌های دیگر باشد. تماشاگران در این بخش بیشتر شنونده‌اند تا واکنشگر. سکوتی که بر محوطه حاکم می‌شود از جنس احترام است، نه هیچان. کسی برای نمایش احساساتش عجله ندارد. شاید چون موضوع آن قدر سنگین هست که نیازی به تأکید اضافی نداشته باشد. در فاصله میان دو بخش برنامه، تصاویر دانش‌آموزان مدرسه شجره طیبه روی ماینورها ظاهر می‌شود. چهره‌هایی که شایهت عجیبی به همه کودکان این سرزمین دارند؛ با لبخندهای مدرسه‌ای، عکس‌های پرسنلی، لباس فرم و نگاه‌هایی که هنوز آینده‌های طولانی را تصور می‌کنند. اما قلب مراسم جایی دیگر می‌نهد. پرویز پرستویی روی صحنه می‌آید و از حاضران می‌خواهد هنگام یادآوری شدن نام هر کودک، پاسخ دهند: «حاضر» اینجاست که عنوان برنامه معنا پیدا می‌کند. نام‌ها یکی یکی خوانده می‌شوند. سن‌ها تکرار می‌شوند؛

فقط تماشاگر یک اجرای نمایشی یا موسیقایی باشد. قرار است در یک آیین یادآوری شرکت کند؛ آیینی برای کودکانی که ناشان در دفتر حضور و غیاب مدرسه دمام‌نوازی، مکمل حال و هوای آیینی این سوگواره بودند.

در ادامه تلاش کردیم به توصیف یکی از شب‌های برگزاری این برنامه بپردازیم. هنوز چند دقیقه‌ای به آغاز برنامه مانده است. صدای‌های محوطه باز خانه هنرمندان آرام‌آرام بر می‌شوند. بعضی‌ها از روی کنجکاری آمده‌اند، بعضی به دعوت دوستان هنرمندان و البته بسیاری از حضار با اندوهی که از زمان وقوع جنایت در دل داشتند یا به این مراسم گذاشتند. روی ماینورهای دو سوی محوطه، تصویر مدرسه‌ای در می‌ناب پخش می‌شود؛ کلاس‌های خالی، راهروهای بی‌صدا و نیمکت‌هایی که دیگر صاحبانشان به آنها بازمی‌گردند. نام مراسم «حضور غیاب» است؛ عنوانی که از همان ابتدا ایده اصلی برنامه را لو می‌دهد. قرار نیست مخاطب

کشور از زیبایی کرد. در ماه‌های اخیر، علاوه بر افزایش نسبی اجراهای موسیقی، فعالیت گالری‌ها و رویدادهای هنرهای تجسمی نیز روندی رو به رشد داشته که از تلاش جامعه هنری برای بازگرداندن جریان عادی تولید و عرضه آثار هنری حکایت می‌کند. بسیاری از فعالان فرهنگی معتقدند شرایط پس از جنگ تحمیلی و عبور تدریجی از فضای پرتنش ماه‌های گذشته، زمینه را برای اسرگیری فعالیت‌های هنری فراهم کرده است. در چنین شرایطی، افزایش تعداد اجراهای روی صحنه و رونق نسبی رویدادهای هنری را می‌توان بازآغاز امیدواری دوباره هنرمندان و فعالان فرهنگی به آینده هنر و اعتقاد بیشتر آنان به رویکردهای مدیریت جدید در بدنه دولت دانست.

هرچند هنوز برای قضاوت درباره پایداری این روند زود است، اما استمرار برگزاری کنسرت‌ها، فعال شدن دوباره سالن‌ها و حضور مستمر مخاطبان رویدادهای هنری می‌تواند زمینه‌ساز بازگشت تدریجی بازار فرهنگ و هنر به شرایط باثبات‌تر در ماه‌های آینده باشد.

پرداخت اجاره بهای سنگین سالن‌های برگزاری اجراهای زنده در پایتخت اظهار کرد: «این مسأله یکی از مهم‌ترین نکاتی است که بنده و همکارانم در دفتر موسیقی به‌شدت پیگیر آن هستیم و در این رابطه هم مذاکراتی با مدیران سالن‌ها انجام داده می‌دهیم که حداقل تا پایان شهریور سال جاری قیمت اجاره‌بها همانند قیمت‌های سال گذشته محاسبه شود. مکاتبات لازم در این زمینه انجام شده و قطعا در روزهای آتی نیز پیگیر موضوع هستیم. حتی در زمینه قیمت‌گذاری سقف و کف قیمت بلیت هم بنا داریم در صورت همکاری سالن‌های برگزاری کنسرت تهیه‌کنندگان فعلاً قیمت‌های سال گذشته در سامانه‌های فروش بلیت درج شود.» حال باید دید در روزهای آینده دفتر موسیقی چه تمهیدی در این باره خواهد داشت.

پرداخت اجاره بهای سنگین سالن‌های برگزاری اجراهای زنده در پایتخت اظهار کرد: «این مسأله یکی از مهم‌ترین نکاتی است که بنده و همکارانم در دفتر موسیقی به‌شدت پیگیر آن هستیم و در این رابطه هم مذاکراتی با مدیران سالن‌ها انجام داده می‌دهیم که حداقل تا پایان شهریور سال جاری قیمت اجاره‌بها همانند قیمت‌های سال گذشته محاسبه شود. مکاتبات لازم در این زمینه انجام شده و قطعا در روزهای آتی نیز پیگیر موضوع هستیم. حتی در زمینه قیمت‌گذاری سقف و کف قیمت بلیت هم بنا داریم در صورت همکاری سالن‌های برگزاری کنسرت تهیه‌کنندگان فعلاً قیمت‌های سال گذشته در سامانه‌های فروش بلیت درج شود.» حال باید دید در روزهای آینده دفتر موسیقی چه تمهیدی در این باره خواهد داشت.

شکوفایی فعالیت‌های هنری او بود؛ دورانی که نسلی از هنرمندان جوان پرسرور و دغدغه‌مند در تلاش بودند تا موسیقی اصیل ایرانی را با نگاهی تازه احیا کنند. منظمی یکی از چهره‌های فعال این جریان بود و در کنار هنرمندانی قرار گرفت که بعدها نامشان در تاریخ موسیقی ایران ماندگار شد.

شیدا؛ روایتی از یک همکاری ماندگار
شاید یکی از مهم‌ترین فصل‌های زندگی هنری او، همکاری با محمد رضا لطیفی و همراهی با گروه شیدا باشد؛ گروهی که به یکی از اثرگذارترین فعالیت‌های موسیقی ایرانی تبدیل شد. ثمره این همکاری، خلق آثار ماندگار، اجرای برنامه‌های متعدد در رادیو و تلویزیون، حضور در جشن هنر شیراز و جشن طوس و تربیت نسلی از نوازندگان و هنرمندان بود که بعدها هر یک به چهره‌هایی برجسته در موسیقی ایران بدل شدند.

از صحنه اجراتا کلاس درس
اما درویش‌رضا منظمی تنها یک نوازنده نبود. او بخش مهمی از زندگی خود را به آموزش اختصاص داد و کوشید آنچه را از استادانش آموخته بود، به نسل‌های بعد منتقل کند. این نقش آموزشی، جایگاه او را فراتر از یک هنرمند اجراکننده قرار داد و او را به یکی از حلقه‌های مهم انتقال دانش موسیقی ایرانی بدل ساخت.

استادی که دانش و تجربه را به نسل‌های بعد سپرد
در سال ۱۳۶۹ به دعوت دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران به تدریس پرداخت. او سال‌ها ردیف‌های میرزا

با رهبری محمدرضا صفوی و خوانندگی هادی فیض‌آبادی در تالار وحدت روی صحنه پرورد. لازم به ذکر است فیلم‌کنسرت «بازی تاج و تخت» با اجرای موسیقی متن قسمت‌های مختلف این مجموعه محبوب جهانی، ۱۸ و ۲۱ خرداد برگزار می‌شود. این فیلم-کنسرت با رهبری ارکستر سینما خیرآبادی و تهیه‌کنندگی وحید خالقی و توسط یکی از پلنفرها برگزار می‌شود.

قیمت بلیت کنسرت‌هایی که در تالار وحدت و اریکه ایرانیان برگزار می‌شود تا حدود یک میلیون و ۷۵۰ هزار تومان برآورد شده است اما اجرای فیلم-کنسرت «بازی تاج و تخت» تا حدود ۳ میلیون تومان است. این درحالی است که پیش‌تر بلیت رضایی مدیر کل دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در گفت‌وگویی با یکی از خبرگزاری‌ها درباره چالش تهیه‌کنندگان و کنسرت‌گذاران برای

قیمت بلیت کنسرت‌هایی که در تالار وحدت و اریکه ایرانیان برگزار می‌شود تا حدود یک میلیون و ۷۵۰ هزار تومان برآورد شده است اما اجرای فیلم-کنسرت «بازی تاج و تخت» تا حدود ۳ میلیون تومان است. این درحالی است که پیش‌تر بلیت رضایی مدیر کل دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در گفت‌وگویی با یکی از خبرگزاری‌ها درباره چالش تهیه‌کنندگان و کنسرت‌گذاران برای

با بررسی فهرست اجراهای خردادماه، نشانه‌های تازه‌ای از بازگشت تدریجی فعالیت‌های موسیقی زنده در کشور دیده می‌شود؛ روندی که هم‌زمان با تحرک دوباره برخی دیگر از حوزه‌های هنری، از جمله هنرهای تجسمی و گسترش فعالیت گالری‌ها، از احیای آرام فضای فرهنگی و هنری کشور حکایت دارد.

بر اساس برنامه اعلام‌شده، تا ۸ و ۲۲ خردادماه چندین اجرای موسیقی در تهران و برخی استان‌ها در حال برگزاری است. این برنامه‌ها با اجرای گروه «مهرانی» و مجموعه اریکه ایرانیان تهران و کنسرت «عجد خراط‌ها» در شهرکرد آغاز شد و در ادامه «کیان پورکتاب» (۹، ۱۰ و ۱۱ خرداد ماه)، همچنین اجراهای «امید حسینی» (۲۰ خرداد در اریکه ایرانیان)، «سعید خوانساری» (۲۱ خرداد در اریکه ایرانیان) و رسییتال پیانو «فریدون ناصحی» (۲۲ خرداد در تالار وحدت) با اجرای آثار آهنگسازان بزرگ موسیقی دنیا، از دیگر برنامه‌های پیش‌بینی شده در این بازه زمانی هستند. «ارکستر میترا» هم اجرای خرداد ماه خود را تمدید کرده و قرار است ۱۲ خرداد با اجرای آثار جوادان موسیقی ایران

بررسی فهرست اجراهای خردادماه، نشانه‌های تازه‌ای از بازگشت تدریجی فعالیت‌های موسیقی زنده در کشور دیده می‌شود؛ روندی که هم‌زمان با تحرک دوباره برخی دیگر از حوزه‌های هنری، از جمله هنرهای تجسمی و گسترش فعالیت گالری‌ها، از احیای آرام فضای فرهنگی و هنری کشور حکایت دارد.

گزارش «ایران» از روند اجراهای موسیقی در سومین ماه بهار

موسیقی زنده در مسیر بازگشت

• گزارش

• ندا سیجانی

گروه فرهنگی

بررسی فهرست اجراهای خردادماه، نشانه‌های تازه‌ای از بازگشت تدریجی فعالیت‌های موسیقی زنده در کشور دیده می‌شود؛ روندی که هم‌زمان با تحرک دوباره برخی دیگر از حوزه‌های هنری، از جمله هنرهای تجسمی و گسترش فعالیت گالری‌ها، از احیای آرام فضای فرهنگی و هنری کشور حکایت دارد.

• راز کمتر شنیده‌شده زندگی

• استاد درویش‌رضا منظمی

نامی از تبار خوانین؛ دلی در گرو کمانچه

• یادبود

• علیرضا سپهوند

روزنامه نگار، موسیقی و آهنگساز

و در خاندان‌های اشرافی حتی کمتر از آن، جوانی از تبار یکی از نامدارترین خاندان‌های لرستان، دل به سازی سپرد که قرار بود سرفروش‌ترین رقیم بزند. درویش‌رضا منظمی می‌توانست وارث قدرت و اعتبار خانوادگی باشد، اما راه دیگری را برگزید؛ راهی که از کمانچه آغاز شد، به گروه شیدا رسید و نام او را در شمار ماندگارترین چهره‌های موسیقی ایران نشانید. این یادداشت، ادای دینی است به زندگی مردی که عشق را بر آسودگی، هنر را بر عادت و ندای درون را بر انتظار زمانه ترجیح داد. دیروز استاد درویش‌رضا منظمی نوازنده نامدار کمانچه و از چهره‌های اثرگذار موسیقی سنتی ایران،

در ۸۷ سالگی چشم از جهان فروبست. اما شاید برای شناخت بهتر او، باید به سال‌ها پیش بازگشت؛ به زمانی که نوجوانی از شهرستان الشتر تصمیم گرفت بر خلاف انتظار زمانه و خانواده، زندگی خود را وقف موسیقی کند.

از خاندان خوانین تا دنیای نغمه‌ها
استاد منظمی زاده شهرستان الشتر در استان لرستان بود. او در خانواده‌ای نامدار و صاحب‌نفوذ رشد یافت؛ خانواده‌ای که از بزرگان و خوانین منطقه به شمار می‌رفتند. در آن روزگار، موسیقی نه تنها در بسیاری از خانواده‌های سنتی جایگاه چندانی نداشت،

• زندگی

• درویش‌رضا منظمی

• تنها زندگی

• یک نوازنده

• نیست؛

• روایت

• انسانی است

• که ندای

• درونش را بر

• ملاحظات

• زمانه ترجیح

• داد. او نشان

• داد که گاه

• یک انتخاب،

• می‌تواند

• سرنوشت

• یک انسان و

• حتی بخشی

• از تاریخ

• فرهنگی یک

• سرزمین را

• تغییر دهد

بلکه برای فرزندان خاندان‌های اشرافی نیز انتخابی نامتعارف محسوب می‌شد. با این حال، گویی تقدیر برای او راه دیگری نوشته بود. او از همان سال‌های نوجوانی، شیفته آوای کمانچه شد؛ سازی که بعدها هویت هنری و نام او را با خود پیوند زد.

• عشق به کمانچه در روزگار بی‌مه‌ری به موسیقی

تصور کنید در خانواده‌ای زندگی می‌کنید که نوازندگان محلی به‌عنوان هنرمندان وابسته به دربار خانوادگی فعالیت می‌کنند، اما خود فرزند خانواده بخواد به جای تماشای موسیقی، آن را زندگی کند. درویش‌رضا منظمی چنین راهی را برگزید. او از دوران دبیرستان به صورت خودآموز به یادگیری کمانچه پرداخت. صدای این ساز برای او چیزی فراتر از یک علاقه ساده بود؛ ندایی درونی که آرامش را از او می‌گرفت و به سوی جهانی دیگر فرامی‌خواند.

• شاگردی نزد استادان بزرگ موسیقی ایران

منظمی برای تکمیل دانش موسیقایی خود راهی تهران شد. او سال‌ها نزد استاد برجسته موسیقی ایران، حسین یاحقی، به فراگیری کمانچه و ردیف موسیقی ایرانی پرداخت. در کنار آن، از محضر استادانی چون نورعلی برومند، علی صفربهای، داریوش صفوت، نام او را در شمار ماندگارترین چهره‌های موسیقی ایران نشانید. این یادداشت، ادای دینی است به زندگی مردی که عشق را بر آسودگی، هنر را بر عادت و ندای درون را بر انتظار زمانه ترجیح داد. دیروز استاد درویش‌رضا منظمی نوازنده نامدار کمانچه و از چهره‌های اثرگذار موسیقی سنتی ایران،

• همراهی بانسلی که موسیقی ایرانی را دگرگون کرد

دهه‌های چهل و پنجاه خورشیدی، دوران

درویش‌رضا منظمی در کنار استاد شجریان در دوران جوانی

درویش‌رضا منظمی در کنار استاد شجریان در دوران جوانی